

The background of the entire page is a complex, abstract geometric pattern in shades of blue. It consists of numerous interconnected points (nodes) and lines (edges), forming a network-like structure. Some areas are more densely connected, while others are more sparse. The overall effect is a sense of digital connectivity and complexity.

AZ OKTATÁS, A KUTATÁS ÉS A KÖZGYŰJTEMÉNYEK DIGITÁLIS TRANSZFORMÁCIÓJA FELSŐFOKON

**NETWORKSHOP 2024
33. Országos Informatikai Konferencia**

**2024. április 3–5.
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Eger**

AZ OKTATÁS, A KUTATÁS ÉS A KÖZGYŰJTEMÉNYEK DIGITÁLIS TRANSZFORMÁCIÓJA FELSŐFOKON

NETWORKSHOP 2024
33. Országos Informatikai Konferencia

2024. április 3–5.
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Eger

Szerkesztette: Tick József, Kokas Károly, Holl András

HUNGARNET Egyesület
Budapest, 2024

HUN-REN
Magyar Kutatási Hálózat

NETWORKSHOP

Szerkesztette: Tick József, Kokas Károly, Holl András

Tipográfia és tördelés: Vas Viktória

Korrektúra: Danyi Melinda

Angol nyelvi lektor: Cseresnyés Dorottya

Networkshop 2024 konferencia előadásainak közleményei

Eszterházy Károly Egyetem, Eger

2024. április 3–5.

ISBN 978-615-82243-2-1

DOI: <https://doi.org/10.31915/NWS.2024>

Kiadja a HUNGARNET Egyesület
az MTA Könyvtár és Információs Központ közreműködésével

Budapest

2024

Borítókép: [freepik.com](https://www.freepik.com)

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	5
Ungváry Rudolf A MARC21 formátum kettős szerkezete és a formátum felhasználói szintjének fordításai	7
Holl András, Andódy Katalin Adatbányászati gyakorlatok repozitóriumra és MTMT-re.....	16
Simon András Mesterséges intelligenciával támogatott adatgazdagítás a Nemzeti Levéltárban.....	22
Soós Gábor, Rövid András, Ormos Pál V2X – A járművek közötti kommunikáció kihívásai	29
Csernai Zoltán Egy online tanulást támogató portál kurzusának vizsgálata Big Data adatelemző módszerekkel.....	36
T. Nagy László, Németh Áron A mesterséges intelligencia (MI) teológiai kompetenciái	45
Mészáros Erika Kodaktól a jövőig – Egy könyvtári digitalizálás szinterei.....	55
Frankó Máté, Sándor Ákos Adatvizualizáció a könyvtári menedzsmentben: fejlesztések az SZTE Klebelsberg Könyvtár döntéstámogató rendszerében.....	63
Hernek István A felhasználóképzés szintjei az SZTE Klebelsberg Könyvtárban: az elsőévesektől a kutatókig	72
Némethi-Takács Margit, Borbély Mária Bibliográfiai kapcsolatok az általános megjegyzés adatmezőben.....	78
Dobás Kata, Tüskés Anna A magyar irodalomtörténet bibliográfiájának migrációja az ITidata szemantikus adatbázisba	87
Horváth Péter A kanonikus magyar költészet versformakeresője.....	96
Sebestyén Ádám, Sárközi-Lindner Zsófia Történeti források szemantikus feldolgozása – Az ELTEdata adatbázis új gyűjteményei	105

Bolya Mátyás

Lyukkártya és népdalrendezés – Egy mechanikus népzenei adatbázis digitális rekonstrukciójának lehetőségei.....112

Kovácsházy Tamás

Az idő, mint alapvető infrastruktúra, az idő szerepe az adatközpontban.....121

Albert Ágota Katalin

A mesterséges intelligencia használatának követelményei az oktatási szektorban, különös tekintettel a mesterséges intelligencia használatáról szóló rendelethez.....129

Varga Emese

Digitális szövegszerkesztés a dHUpa keretrendszerében135

Nemoda Zsuzsanna, Héjja Balázs, Nagy Andor, Tóth Máté

A Pest Megyei Digitális Könyvtár fejlesztése 141

Nagy Dóra, Sándor Ákos

Voice2text: a hanganyagátírás lehetőségei MI segítségével.....149

Kalcsó Gyula

Képek és metaadataik gyűjteményezése scrapingtechnológiával közösségi képmegosztó oldalról157

Péter Róbert, Szántó Zsolt, Biacsi Zoltán, Kocsis Zoltán, Berend Gábor, Bilicki Vilmos

Az AVOBMAT (Analysis and Visualization of Bibliographic Metadata and Texts) többnyelvű kutatási eszköz munkafolyamata és új funkciói163

Máray Tamás

Kvantum-számítástechnika: ez már a „jövő”?171

Fellegi Zsófia

Digitális kiadások migrációja: gépi és emberi intelligencia együttműködése.....177

Palkó Gábor

Posztmodern intertextualitás és digitális szövegkiadás184

Antal Dániel

A szlovák adatkicserélési tér magyarországi föderációjának lehetőségei.....192

Vass Johanna

Kutatási adatok megosztása a gyakorlatban – Adatrepozitóriumok használata az Ökológiai Kutatóközpont publikációiban199

Mihály Eszter, Micsik András, Nagy Kadosa

Irodalmi levélváltások nyomában TEI-vel és térképpel.....208

A szlovák adatkicserélési tér magyarországi föderációjának lehetőségei
Egy adatgazdálkodási program annak érdekében,
hogy a globális digitális platformokon hallgathassunk helyi zenéket is

Possibilities of a Hungarian data federation with the
 Slovak music data space
A data stewardship program to make local music visible
on global digital streaming platforms

Antal Dániel

Reprex B. V.

daniel.antal@reprex.nl

ORCID: [0000-0001-7513-6760](https://orcid.org/0000-0001-7513-6760)

Absztrakt

A Slovak Comprehensive Music Database (SKCMDb) célja minden olyan zene megbízható leírásához és kapcsolásához eszközt nyújtani, amit a modern Szlovákia területén alkottak, vagy amelynek az alkotói Szlovákiában éltek, szlovákul alkottak, vagy szlovák identitásuk van. Nem célja a „szlovákság” jogi vagy etnomuzikológiai definíciója. A célunk az ország zenei örökségének – ide értve kisebbségei örökségének és új zenéinek nagyobb láthatósága. Az adattérrel összekapcsolt adatbázisok egy, eddig páratlan széleskörű vállalkozást jelentenek, amelyek a szlovákiai közzsféra szerveinek és a zenei magánszféra jogkezelő szervezeteinek és vállalkozásainak jogi, szervezési, szemantikus és technikai szempontú adatátjárhatóságára törekednek. Előadásomban és cikkemben a magyarországi replikáció és a magyar zenei adattulajdonosokkal lehetséges adatföderáció kérdéseire fókuszáltam.

Kulcsszavak: adattér, nyílt adatok, zenetudomány, Szlovákia, Wikibase

Abstract

The aim of the Slovak Comprehensive Music Database (SKCMDb) is to provide a trustworthy description and easy access to all music created on the territory of the modern Slovak Republic or created by musicians who have lived in Slovakia, use the Slovak language or claim Slovak identity. It does not aim to define „Slovakness” in legal or ethnomusicological terms; it wants to make the new music made in the country visible and provide access to its music heritage, including the heritage of its minority communities. The linked databases, supported by a data sharing space, create an unprecedented undertaking that aims for organisational, legal, semantic, and technical interoperability among the data systems of Slovak public institutions and the rights management organisations and enterprises of the private sector. My conference lecture and publication focused on its replicability and the possibility of data federation with Hungarian music data owners.

Keywords: dataspace, open data, musicology, Slovakia, Wikibase

Számos kulturális terület – így a zene és a film – szinte teljes digitalizációja lezajlott az elmúlt évtizedekben. Bár a konferenciaelőadásom a zenével foglalkozott, mondanivalóm egyformán alkalmazható a filmekre vagy a könyvekre is. Ma már szinte minden zenemű digitálisan születik, digitális manifesztációkban kerül a műélvezőkhöz, és digitális gyűj-

temények rendszerezik, mutatják be, és tárolják el a jövő számára. A zene (vagy a film) digitalizációja úgy zajlott le, hogy az intézményi határok mentén az intézményi átjárhatóság nem valósult meg. Hiába van digitális katalógusban, és digitális állományban egy mű másolata egyszerre egy szerzői jogvédő irodánál, egy zenei könyvtárnál és egy archívumnál, ezeknek a műveknek az azonosítása, a különböző helyeken róluk tárolt tudás összekapcsolása – az átjárhatósággal együtt kecsegtető jelentős előnyök ellenére – inkább csak elméletben lehetséges.

A XXI. században két tényező, a szerzői (és szomszédos jogi) védelmi idő és az emberi élettartam meghosszabbodása oda vezetett, hogy egy zenemű jogkezelése szinte biztosan legalább két évszázadban jelent folyamatos feladatot. John Lennon 1980-ban meghalt, de mivel Paul McCartney szerencsére jó egészségnek örvend 2024-ben, az 1963-ban született Beatles dalok jogkezelése legalább 1963-2094 között folyamatos feladatot jelent. Figyelembe véve, hogy egy már nem védett mű, például Bartók repertoárjának az újrajátszása és felvétele új jogokat keletkeztet, a zenében – hasonlóan a filmekhez vagy az irodalomhoz – nem csak a kortárs, de a klasszikus repertoár jelentős része is jogkezelt. Ez pedig azt jelenti, hogy a közcélú könyvtári-, levéltári- és múzeumi gyűjteményeken kívül közös jogkezelők, egyéni jogkezelők és digitális szolgáltatók is folyamatosan kezelik a művekre vonatkozó adatokat és metadatokat.

Ennyi művet ennyi platformon nyilvántartani nagyon nehéz feladat. Olyan művek esetében, amelyek a nyilvánosságra hozataluk utáni évben legfeljebb pár ezer forint jövedelemre számíthatnak, aligha várható el, hogy ezt a fajta adatleírást szakember végezze el. A rossz adatminőség viszont az egyre inkább automatizált zenei gyűjtemények és platformok számára a zenét láthatatlanná teszi. Megalapozó tanulmányunkban megállapítottuk, hogy a népszerű Spotify zenei streaming platformon a szlovák repertoár jelentős része „láthatatlan”: nem kapcsolódik személyre szabott vagy lejátszási listákra vonatkozó ajánlásokhoz, aminek az egyik fontos oka a szlovákiai művek és alkotók rossz adatolása (Antal 2020). Ugyancsak ennek a munkának a keretében, jogkezelők szervezeteivel megállapítottuk, hogy a digitális platformokon játszott népszerű cseh és szlovák zenék több mint felénél merült fel olyan adatprobléma, ami késleltetette vagy megakadályozta a teljeskörű jogdíjszámolást. Az Egyesült Államokban, ahol a *Music Modernization Act* felhatalmazásával a jogosultak és műveik, illetve felvételeik nem összeköthető adatainak kezelését egy új közös adatkezelőre, a *Mechanical Licensing Collective*-re bízták, 18 hónap alatt sok milliárd hibás vagy hiányos rekord kijavításával több mint 424 millió dollárnyi jogdíjat sikerült végül kifizetni (Mechanical Licensing Collective, 2021). Megítélésem szerint a metaadat-problémák káros gazdasági és kulturális hatásai nagyságrendileg hasonlóak lehetnek Európában is.

Előadásomban azzal a példával érzékeltettem a köz- és magángyűjtemények közötti párhuzamosságot, hogy a Spotify zenei platformra kb. 2 naponta érkezik annyi új hangfelvétel, mint amennyi az Europeana közcélú metagyűjteményébe több mint tíz év alatt bekerült. Ugyanakkor a rosszul adatolt zenékről a Spotify platform a legkülönbözőbb forrásokból, például a Wikipediáról próbál az algoritmusok tanításához szükséges adatokhoz jutni. Európai kutatási projektünk (OpenMusE), amelynek keretében Szlovákiában végeztünk előkészítő tanulmányokat, arra a kérdésre keresi a választ, hogyan lehetne ezek között a rendszerek között jogszerűen és hatékonyan kicserélni a zenére vonatkozó metaadatokat és ismereteket.

Ambíció

Az ambíciónk az, hogy létrehozzuk a Szlovák Teljeskörű Zenei Adatbázist (SKCMDb) mint egy élő, jövőbiztos adatbázis, ami mögött folyamatos adatkapcsolat képes aktualizálni vagy kijavítani az összes szlovák zenei intézmény, jogkezelő, és zenei könyvtár adatait. Az SKCMDb az intézmények rendszereinek fejlesztésén, az adatkarbantartás költségeinek csökkentésén túlmenően kézzelfogható előnyökkel járna a szlovák kulturális politika céljainak megvalósításához is. Ahogy Magyarországon, úgy Szlovákiában sem megoldott az, hogy a törvényben előírt nemzeti tartalmi kvóták – a szlovákai rádiósugárzásban nyilvánosan előadott zenék hazai aránya – mérhető és betartathatók legyenek. Mert honnan tudhatja egy médiahatóság, hogy melyik zene „szlovák” vagy „magyar”? Továbbá elképzelésünk szerint a gyerekek, fiatalok digitális applikációnak játszási listáihoz tudnánk keresni és ajánlani olyan szlovák zenét, amik a zenepedagógiai céloknak megfelelnek, de a gyerekek, fiatalok ízlésébe is vágnak (természetesen egy pedagógusi és szülői ellenőrzés alatt álló, ténylegesen „megbízható” mesterséges intelligenciával.) Ennek az ambíciónak a végrehajtására kezdtük el létrehozni azt a zenei adatteret (vagy adatkicserélési teret), amely reményeink szerint hamarosan képes lesz a folyamatosan megújuló (jövőbiztos) adatbázist létrehozni. Az adatbázis hivatalos bemutatója 2024. november 21-én kerül sor, de egyes adataihoz már hozzá lehet férni, az állandó adatleírás és a belépési pont innen érhető el: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13955893> (Antal, 2024.)

Adattér

Az adat (kicserélési) tér koncepciója az elmúlt években kezdett kikristályosodni. Több párhuzamos, de nagyjából összeegyeztethető definíciót találhatunk a szakirodalomban. Curry definíciója szerint az adattér „egy olyan új megközelítés az adatgazdálkodásban, ami elismeri azt a problémát, hogy a nagy léptékű, több ezer adatforrást magába foglaló forgatókönyvek esetében nehéz és költséges mindjárt az elején egy egységesítő sémát kialakítani minden forráshoz. Az adatokat „szükség szerint” integrálják, egyes munkaignyes integrációs feladatokat addig halasztva, amíg ténylegesen szükség van rájuk. Az adatterek lecsökkentik az adatintegráció elindításához szükséges eredeti ráfordítást azzal, hogy automatikus párosítással és térképezéssel segítik a folyamatot.” (Curry, 2020) Ez a definíció a folyamatos, dinamikus adatkurációt emeli ki a gyakran irreálisan központosított adatbázissal szemben. Ezt a definíciót a föderáció fogalmával egészíti ki a *Design Principles for Data Spaces (Position paper)*: „Technikai nézőpontból az adattér egy olyan adatintegrációs elképzelés, ami nem igényli a közös adatbázissémákat és az adatok fizikai integrációját, mivel inkább a megosztott adattárolás és az „igény szerinti” szemantikus integráció talaján áll. Ebből a technikai meghatározásból általánosítva az adattér egy olyan föderált adat-ökoszisztémaként határozható meg, amelynek bizonyos alkalmazási területei közösen meghatározott irányelveken és szabályokon nyugszanak.” (Nagel és Lycklama, 2021, p7). Az adatterek kiváló eszközei az Európai Interoperabilitási Keretrendszer (EIF) elvei megvalósításának. Az adatok átjárhatósága „két vagy több rendszer vagy alkalmazás azon képessége, hogy információt cseréljen ki és kölcsönösen képes legyen a kicserélt információ használatára” (ISO, 2017).

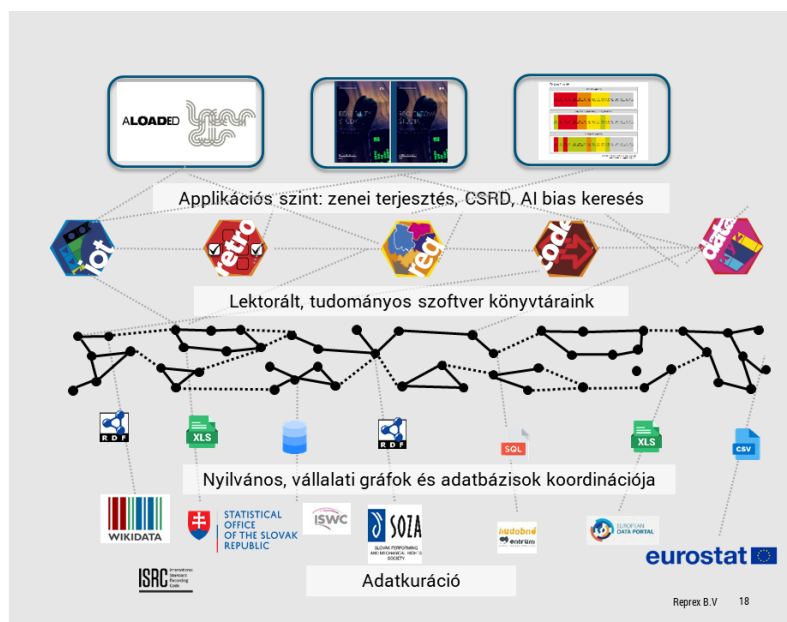
Az EIF az átjárhatóság négy szintjét határozza meg, amelyet munkánk során a következőképpen értelmeztünk a zenei területre:

1. A jogi átjárhatóság lehetővé teszi, hogy egyszerűen létrehozható engedélyekkel, licencekkel az adatok gyorsan összekapcsolhatók legyenek. A jogi átjárhatóság megteremtése azért bizonyult nehéznek, mert a művek azonosításához elengedhetetlenül szükséges a szerzők nevének hozzárendelése, viszont a GDPR általános adatvédelmi rendelkezései eltérő módon vonatkoznak közgyűjteményekre és jogkezelő szervezetre.
2. A szervezeti átjárhatóság a digitalizált munkafolyamatok összehangolását jelenti, például, egy mű, illetve annak fel- vagy átdolgozása során egy zenetudós, egy szerzői jogász vagy egy könyvtáros ugyanazt kell címnek, alcímnek, műszámnak tekintsen; ehhez azonban értelmezni kell az átdolgozás egyediségére vonatkozó esetlegesen eltérő szerzői jogi és zenetudományi munkafolyamatot.
3. A szemantikai átjárhatóság ezt követően azt kell lehetővé tegye, hogy a művekre és kapcsolódó fogalmakra vonatkozó adatok olyan mértékben azonosítottak legyenek, hogy azokat ne csak a szakemberek, hanem automatizált rendszerek is megfelelően értsék (az előző példánál maradva, a műcím mindig műcím maradjon.)
4. A technikai átjárhatóság pedig azt jelenti, hogy a jogi-, szervezési és szemantikai szempontból átjárhatóvá vált adatokat a szervezetek információs rendszerei valóban ki is tudják cserélni; az adatok „hordozhatók” legyenek újbóli beírás nélkül.

Az átjárhatóság közvetlen előnye az egyes szervezetek adatkurációs és informatikai költségeinek a csökkentése, illetve adatrendszerük használhatóságának a növelése. Projektünkben azonban annak is hangsúlyt szentelünk, hogy az új, megosztott, átfogóbb és jobb adatbázisokhoz új alkalmazásokat is fejlesszünk, például a zeneoktatás vagy a nemzeti kulturális rádió- és tévésugárzási politikák végrehajtása területén, vagy segítsünk a ritka (és csak nagy költséggel pótolható) kottapéldányok fellelésében.

Adatmegosztási tér az európai zenei szektor számára

Our ReprexBase system combines Wikibase with a peer-reviewed set of software libraries for statistically valid indicator production, impact and materiality testing.

1. ábra: Adatmegosztási tér az európai zenei szektor számára

Adatgazdászok, közgyűjteményi szakemberek általában rendelkeznek szemantikai ismeretekkel, de számomra nagy meglepetést okozott, hogy a jogi és a szemantikai egyeztetés közötti lépés – az átjárhatóság megteremtése a munkafolyamatokban – szervezési kérdésekben milyen nagy figyelmet érdemel. Jó példája ennek a népzene. Egy autentikus népdalnak nincsen, definíció szerint nem lehet szerzője, ezért annak élő vagy rögzített felvételtől történő előadása sem von maga után szerzői jogdíjfizetési kötelezettséget. Igen ám, de az át- és feldolgozás önálló alkotás, amihez kapcsolódhatnak jogok? Hol van egy mű és annak a feldolgozásai között a határ, meddig beszélünk ugyanarról a műről? És ha egy konkrét előadás hangfelvételét hallgatjuk, elemezzük, meg tudjuk-e állapítani, hogy egy ismert változatot, vagy egy csak azon az előadáson létező újat élvezünk? Egy népzene-kutató, egy gyűjtő vagy lemezkiadó és egy szerzői jogász más munkafolyamatban, más prioritásokkal foglalkozik az autenticitás, az azonosság és különbözőség, az eredetiség és a változatok fogalmaival. Ezt úgy kell tükrözniük az összekapcsolt és közösen használt digitális adatállományoknak, hogy azokat mindhárman használni tudják. Ahhoz tehát, hogy a szemantikai átjárhatóságot megteremtsük az eredeti és átdolgozott műre vonatkozó adatok tekintetében, meg kellett értenünk, hogy a művek adataival mit csinál a SOZA szerzői jogkezelő iroda, a Szlovák Zenei Központ, vagy a Zenei Alap adatokat használó munkatársa. Hiába láttuk azonnal, hogy nagyrészt átfedő művekkel foglalkoznak, és nagyjából ugyanazt a tudást rögzítik ezekről a művekről, az eltérő szerzői jogi, közgyűjteményi és zenetudományi konceptualizás egyeztetése még hónapok múltán is tart egy látszólag meglehetősen szűk adattartomány és szakterületen.

Adatgazdálkodási feladatok

A zeneművek a különböző felhasználók (üzleti, közületi felhasználók: például rádiók, kutatók, és magánfelhasználók: például zenebarátok vagy népdalkutatók) általában háromféle manifesztációban élvezik vagy használják fel: azt kottaként olvassák, zenészek élő vagy rögzített előadásában hallgatják. Az élő és a hang- vagy videófelvételen rögzített előadást jogi és gyűjteményes szempontból is célszerű megkülönböztetni.

Egy-egy népszerű zeneműnek, például Beethoven IX. szimfóniájának sok ezer hang- és videófelvételen rögzített előadása lelhető fel gyűjteményekben, és hasonlóan nagy számú kottával leírt változata olvasható. Ezekhez a manifesztációkhoz többféle esemény kapcsolódik: a mű alkotásának a folyamata, a mű (szerzői jogi) regisztrációja, első publikációja, első előadása, egy újabb felvétel nyilvánosságra hozatala, és ezután számtalan újabb előadás, rögzítés. Egy szimfónikus művel kapcsolatos eseményhez pedig a zenekar mérete miatt sok ember munkája (előadóművészek, karmester, hangmérnök) és személye kapcsolódik. Adatgazdálkodási feladat ezeknek az eseményeknek, személyeknek, műveknek és manifesztációknak az összekapcsolása.

A zeneművek gyakran irodalmi művekhez is kapcsolódnak, például gyakori, hogy irodalmi műként nyilvánosságra hozott versekhez készül kísérőzene. A modern film-, színház- és táncművészet szintén nem képzelhető el zene nélkül, ilyenkor a zene más összetett művek alkotóeleme lesz. Kulturpolitikai, szerzői jogi és közösségi szempontból fontos a szöveges zene nyelve, a hangfelvétel elkészítésének földrajzi eredete, az előadás helyszíne, és gyakran az előadó személyének olyan jellemzői, mint a nemzetiség, állampolgárság, vagy nem. Szakrális zenék esetében lényegessé válhat az eladás helyszíne, az előadók és a közönség személye is.

A zenére vonatkozó tudás az eltérő intézményekben más konceptuális modellekkel, eltérő ontológiák, szótárak segítségével kerül rögzítésre és annotálásra; a könyvtári rendszerek a Dublin Core valamilyen változatára, a múzeumok és archívumok a CIDOC-CRM vagy RiC (és elődei) modelljére építenek (Dublin Core, 2020; Bekiari et al., 2024; Archives Expert Group on Archival Description, 2023). Az iparági és nemzetközi szabványok, mint az ISWC, ISRC, ISMN, vagy a DDEX nem feltétlenül vannak szabványosan annotálva (ISO, 2022, 2021; Authority, 2021). Az elmúlt évtizedben két jelentős erőfeszítés is történt zenei ontológiák megalkotására, amelyek közül a Music Ontology jobban illeszkedik a zenei gyakorlathoz, a frissebb, de digitális bölcsészeti nézőpontú Polifonia ontológiák viszont ipari területen nincsenek még kipróbálva (Polifonia, 2021). Mindez az átjárhatóság négy szintjének megteremtésében rengeteg taxonómiai és adatgazdálkodási kihívást jelent.

A nagy digitális rendszerekben, például a Spotify vagy a YouTube rendszerében ma már több mint százmillió felvétel található, amelyek kb. 50 millió műhöz és több mint százmillió emberhez (szerzőhöz, előadóhoz, karmesterhez, hangmérnökhöz, producerhez) köthetők. Ekkora gyűjteményekben nem csak a művek tartalmi azonosítása, de leírása is számos szakmai problémát vet fel: a nagy könyvtári rendszerekhez hasonlóan nem ritka, hogy egy gyűjteményben több tucat azonos nevű személyt, vagy több tucat azonos címmel ellátott művet és hangfelvételt találunk. Bár mind a műveknek, mind a kottáknak, mind az audió- és videó zenei felvételeknek vannak nemzetközileg szabványos egyedi azonosítójuk, ezeknek nyilvánosan nem érhető el a regisztere. Továbbá egyáltalán nem megoldott feladat a művek és manifesztációik egyedi azonosítójának az összekötése, mivel ezek eltérő szakmai szervezetekben és műhelyekben, évtizedek alatt, regisztráló szervezetek folyamatosan változó hálózataiban kerültek bejegyzésre.

A zeneművek és a hozzájuk kapcsolódó előadások és felvételek digitális terjesztése élénken versenyző globális piacon történik. 2024-ben Taylor Swift minden korábbi rekordot megdöntve egyetlen turnéjával átlépte az egymilliárd dolláros élő előadási bevételt; műveinek rögzített felvételei a világon emberek százmillióihoz jutnak el, hosszú időn át jelentős jogdíjbevételekhez jutattva a szerző-előadót és a producereket is. Érthető, hogy az ilyen produkciók metaadat-szakemberek és adattudósok, mérnökök hadával állítják elő és terjesztik a világ adatbázisaiban azokat a leírásokat, amelyek emberek és mesterséges intelligenciával felruházott applikációk számára is jól kezelhetővé, megtalálhatóvá, az alkalomhoz és személyhez illően ajánlhatóvá teszik ezeket a műveket. A kortárs magyar zenének és zenei örökségnek ezzel a digitális eszköztárral kell felvennie a versenyt a hazai és külföldi közönség, a fesztivál-, koncert- és gyűjteményi kurátorok, a rádiós-, tévés- és filmes zenei szerkesztők figyelméért.

Előadásom célja a figyelemfelkeltés volt: megítélésem szerint a hazai zenei könyvtárak, közös jogkezelők, zenét népszerűsítő szervezetek, a támogatási intézményrendszer, valamint a hangfelvétel- és zeneműkiadók számára számos kézzelfogható előnnyel járna a Szlovákiában tesztelt, európai ambíciójú zenei adatkicserélési terünk kipróbálása, adatokkal való feltöltése és használata.

Irodalomjegyzék

- Antal, Dániel. „Feasibility Study On Promoting Slovak Music In Slovakia & Abroad”. Zenodo, 2020. december 8. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6427514>
- Antal, Dániel. „SKCMDb (pre-release)”. Zenodo, 2024. október 19. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13955893>
- International Council on Archives. „Records in Contexts–Conceptual Model. Version 1.0”. International Council on Archives, 2023. <https://www.ica.org/app/uploads/2023/12/RiC-CM-1.0.pdf>
- International ISRC Registration Authority. „International Standard Recording Code (ISRC) Handbook”. London: International ISRC Registration Authority, 2021. 4th edition. https://www.ifpi.org/wpcontent/uploads/2021/02/ISRC_Handbook.pdf
- Bekiari, Chryssoula, George Bruseke, Erin Canning, et al. ed. „Definition of the CIDOC Conceptual Reference Model”. CIDOC CRM Special Interest Group, 2023. Version 7.2.4. https://www.cidoc-crm.org/sites/default/files/cidoc_crm_version_7.2.4.pdf
- Curry, Edward. „Dataspaces: Fundamentals, Principles, and Techniques”. In Real-time Linked Dataspaces: Enabling Data Ecosystems for Intelligent Systems, 45–62. Cham: Springer International Publishing, 2020. https://doi.org/10.1007/978-3-030-29665-0_3
- DCMI Usage Board. „DCMI Metadata Terms”. 2020.01.20. hozzáférés: 2024.09.01. <http://dublincore.org/specifications/dublin-core/dcmi-terms/2020-01-20/>
- International Organization for Standardization. „ISO/IEC 19941:2017, Information technology — Cloud computing — Interoperability and portability”. International Organization for Standardization, 2017.12. <https://www.iso.org/standard/66639.html>
- International Organization for Standardization. „ISO 10957:2021, Information and Documentation — International Standard Music Number (ISMN)”. International Organization for Standardization, 2021.12. <https://www.iso.org/standard/83122.html>
- International Organization for Standardization. „ISO 15707:2022, International Standard Musical Work Code (ISWC)”. International Organization for Standardization, 2022.12. <https://www.iso.org/standard/83125.html>
- Mechanical Licensing Collective. „The Mechanical Licensing Collective Receives \$424 Million in Historical Unmatched Royalties from Digital Service Providers”. 2021.02.16. <https://blog.themlc.com/press/mechanical-licensing-collective-receives-424-million-historical-unmatched-royalties-digital>
- Nagel, Lars, Lycklama, Douwe ed. „Design Principles for Data Spaces.” Zenodo, 2021. április 1. <https://doi.org/10.5281/zenodo.5244997>
- Polifonia. „Polifonia: A Digital Harmoniser for Musical Heritage Knowledge”. CORDIS Community Research, Development Information Service, 2021. Hozzáférés: 2024.09.01. <https://doi.org/10.3030/101004746>
- Open Music Europe (OpenMusE). „An Open, Scalable, Data-to-policy Pipeline for European Music Ecosystems.” utolsó frissítés: 2023. január. 17. <https://doi.org/10.3030/101095295>